

Eğitim Kurumlarında Karşılaşılan İstenmeyen Davranışların Basında Çıkan Haberler Aracılığıyla İncelenmesi *

Avni Ünal^a

Necati Cemaloğlu^b

^a Arş.Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-8683-1002

^b Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-7753-2222

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışları basında yer alan haberler aracılığıyla incelemektir. Araştırmada nitel bir yaklaşım benimsenmiş olup doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre, ulusal ölçekte yayın yapan ve yüksek satış miktarlarına sahip Sabah, Hürriyet, Posta ve Cumhuriyet gazeteleri seçilerek Eylül 2013-Temuz 2019 tarihleri arasında yer alan haberler taranmıştır. Araştırmada 584 haber ve bu haberlerde geçen 690 istenmeyen davranışa ulaşılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, son yıllarda istenmeyen davranışlara ilişkin haberlerde artış görülmektedir. İstenmeyen davranışlar okul kademesine göre, ilköğretimde en fazla, okul öncesi kurumlarında ise en az sayıdadır. İstenmeyen davranışlar en yoğun olarak sınıf ve okul bahçesinde görülmüştür. Bu davranışları gerçekleştiren kişiler çoğunlukla öğrenci, öğretmen ve okul yöneticileridir. En çok öne çıkan haberler, öğrenciye karşı fiziksel şiddet/öğrenci kavgaları, öğrenciye karşı cinsel taciz ve okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet ile ilgilidir. En az sayıda haber ise siber zorbalık ve uyuşturucu kullanma ve satma konularındadır. Araştırmadan ulaşılan sonuçlara bağlı olarak, medyanın okulda istenmeyen davranışları manipüle etmesini önlemek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl düzenli olarak istatistiklerin yayımlanması, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında güvenlik önlemleri ve farkındalık artırıcı çalışmalara yer verilmesi, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

MAKALE BİLGİSİ

Makale Türü
Araştırma

Makale Geçmişi
Gönderim tarihi:
20.10.2020
Kabul tarihi:
18.06.2021

Anahtar Kelimeler
İstenmeyen Davranış, Basın, Okulda Şiddet, Örgütsel Davranış

Atıf Bilgisi: Ünal, A. ve Cemaloğlu, N. (2021). Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların basında çıkan haberler aracılığıyla incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (17), 45-71.

Sorumlu yazar: Avni Ünal, e-posta: avniunal05@gmail.com

* Bu çalışma birinci yazar tarafından ikinci yazar danışmanlığında hazırlanmakta olan "Eğitim Kurumlarında Karşılaşılan İstenmeyen Davranışların İncelenmesi" başlıklı tezin teorik altyapısına dayalı olarak üretilmiştir. Bu çalışma için Gazi Üniversitesi'nden 10.07.2020 tarih ve E.73212 sayı numarası ile Etik Kurul izni alınmıştır.

Investigation of Misbehaviors in Educational Institutions through Press *

Avni Ünal^a

Necati Cemaloğlu^b

^a Res. Assist., Tokat Gaziosmanpaşa University, ORCID: 0000-0002-8683-1002

^b Prof.Dr., Gazi University, ORCID: 0000-0001-7753-2222

ABSTRACT

This study aims to examine misbehaviors encountered in educational institutions through the news in the press. A qualitative approach was adopted in the research and the document analysis technique was used. The criterion sampling method was used in determining the study group. Accordingly, Sabah, Hürriyet, Posta, and Cumhuriyet newspapers, which broadcast on a national scale and have high sales volumes, were selected and the news between September 2013 and July 2019 was examined. The number of misbehaviors (n=690) was determined from the news (n=584). The obtained data were analyzed using the descriptive analysis technique. According to the research findings, there has been an increase in the news about misbehavior in recent years. According to the school level, misbehaviors have the highest rates in primary school and lowest in pre-school institutions. Misbehaviors have mostly occurred in the classroom and schoolyard. The people who perform these behaviors are mostly students, teachers, and school administrators. The most frequent news is about physical violence against students/student fights, sexual harassment against students, and physical and psychological violence against school staff whereas the least frequent news is about cyberbullying and drug use, and drug selling. Based on the results, it is recommended that in order to prevent the media from manipulating misbehaviors in school, the Ministry of National Education regularly publishes statistics every year, includes security measures and awareness-raising activities in primary and secondary education institutions, and works on improving the classroom management skills of teachers.

Article Type
Research

Article Background
Received:
20.10.2020
Accepted:
18.06.2021

Key Words
Misbehavior,
Media, School
Violence,
Organizational
Behavior

To cite this article: Ünal, A. & Cemaloğlu, N. (2021). Investigation of misbehaviors in educational institutions through press. *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 10 (17), 45-71.

Corresponding Author: Avni Ünal, e-mail: avniunal05@gmail.com

* This study was produced from the theoretical background of first author's dissertation titled " Investigation of Misbehaviors in Educational Institutions" supervised by the second author. The study was conducted by the approval of Ethics Committee in Gazi University dated 10.07.2020 and numbered E.73212.

Giriş

Okul güvenliği, eğitim yöneticilerini uğraştıran ciddi konulardan birisidir (Hall, 2017). Bu nedenle araştırmacıların, politika yapımcıların ve toplumun dikkati okul güvenliği konusuna yoğunlaşmıştır (Curran, Viano ve Fisher, 2017). Okul, çocuğun kendisini güvende hissedeceği bir yer olmalıdır. Ancak yapılan araştırmalar velilerin büyük çoğunluğunun, çocukları okulda olduğunda güvenliklerinden endişe ettiklerini ortaya koymaktadır (Bahçeşehir Üniversitesi, 2013; McCarthy, 2015).

Okul güvenliğine yönelik riskler; içsel, dışsal ve çevresel riskler olarak sınıflandırılabilir (Kibriya ve Jones, 2020). Okul içindeki riskler; fiziksel ceza, zorbalık, çete davranışları, fiziksel, duygusal ve cinsel tacizleri içermektedir. Dışsal riskler; aile ve toplumun diğer üyelerinden gelen saldırılar, öğrenme ortamına yönelik ideolojik ve fiziksel saldırılardır. Çevresel riskler ise deprem, sel, yangın gibi doğal felaketleri ve acil sağlık durumlarını kapsamaktadır (Çankaya, Yücel, Tan ve Demirkol, 2014; Gülbaz, 2016; Karaman-Kepekçi ve Özcan, 2001; MEB EARGED, 2009; Kibriya ve Jones, 2020).

Güvenli bir çevre öğrenmenin önkoşuludur (Maslow, 1970; Piaget, 1936). Okul güvenliğini tehdit eden riskler, öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz bir biçimde etkilemektedir (Espelage, vd., 2013; Fry, vd. 2018; Kibriya ve Jones, 2020; Lacey ve Cornell, 2016; Laco, 2020). Bunun yanında insanların güvende hissetmedikleri bir ortamda sosyal, duygusal ve psikolojik olarak iyi olma ihtimalleri daha düşüktür (Devine ve Cohen, 2007; Diaz-Vicario ve Gairin Sallan, 2017). Bu bakış açısına göre, diğer bütün okul etkinliklerinde olduğu gibi öğrenme-öğretme etkinlikleri de öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini güvende hissettikleri zaman mümkün olmaktadır (Cote-Lussier ve Fitzpatrick, 2016; Devine ve Cohen 2007). Güvenli okullarda, çalışanlar ve öğrenciler arasında güvenli bir iletişim bulunmakta, öğrencilerin akademik başarıları yanında sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılmasına önem verilmekte (Ögel, Tarı ve Eke, 2006), bütün bireyler kendilerini rahat ve huzurlu bir ortama sahip hissetmekte ve bütün öğrencilere eşit ve saygılı davranılmaktadır (Eroğul, 2010).

Okul güvenliği araştırmaları son yıllarda saldırganlık, zorbalık ve şiddet davranışlarını içerecek şekilde genişlemiştir (Astor, Guerra ve Acker, 2010; Cornell ve Mayer, 2010). Bu genişlemeyle birlikte aynı zamanda araştırmaların odağına öğrencinin yanında okulun diğer paydaşlarını da yerleşmiştir. Bunun nedeni, okulun diğer paydaşlarının da yaşantılarının büyük bir bölümünü okulda geçirmesi ve okulun onların yaşamında önemli bir yere sahip olmasıdır (Cemaloğlu, 2007a). Okulda görülen istenmeyen bir davranış sadece ilgili bireyleri etkilemekle kalmamakta, bunun yanında eğitim sürecini kesintiye uğratabilmekte, üçüncü şahısları, okulun kendisini ve çevresini de etkileyebilmektedir (Brookmeyer, Fanti ve Henrich 2006; Goldstein, Young, ve Boyd, 2008). Eğitim kurumlarında görülen istenmeyen davranışlar, eğitim-öğretim süreçlerini durduracak kadar bütün paydaşların sosyal, fiziksel ve bilişsel dengesini değiştirebilmektedir (JeeHae, 2013). Dolayısıyla istenmeyen davranışların önlenmesi ve neden olduğu sorunların etkili bir biçimde çözülmesi gerekmektedir. Aksi durumda eğitim-öğretim faaliyetleri kesintiye uğrayacak, okuldaki bireyler kendilerini mutsuz ve huzursuz hissedeceklerdir.

Eğitim kurumlarında gerçekleşen istenmeyen davranışların gündeme gelmesinde basının önemli bir rolü bulunmaktadır. Politika yapımcılar dahil birçok insan konuya ilişkin

anlamalarını haberler aracılığıyla oluşturmaktadırlar (Mejia, Cheyne ve Dorfman, 2012; Sample ve Kadleck, 2008). Ancak gazeteciler yayınlarını sadece bazı bilgileri sunarak kamuoyunu belirli bir biçimde düşünmeye sevk edecek biçimde öznel olarak şekillendirmektedirler (Altheide, 1997; Kupchik ve Bracy, 2009). Bu durum Türkiye’de basında çıkan eğitim haberlerinin incelendiği çalışmalarda da ortaya konmuştur (Bulut, 2008a; Süngü, 2013; Süngü, 2015; Yüce ve Çoban, 2019).

Basın, sahada çalışan profesyonellerin güvenini, itibarını ve meşruiyetini zayıflatma gücüne sahiptir (Lonne ve Parton, 2014). Bu nedenle polis ve adli makamlar basına verilen bilgiyi kontrol etmektedirler (Katz, Glucklich ve Piller, 2019). Ancak basın haber kaynağı olarak resmi kaynaklardan daha çok resmi olmayan kanalları kullanmaktadır (Cheit, 2003). Özellikle davranışa şahit olan veya haberdar olan kişiler tarafından basına bilgi uçurulması sık kullanılan yöntemlerden birisidir (Near ve Miceli, 1985; akt. Baltacı, 2017). Okullardan medyaya bilgi uçurulmasında, sorunların okulda çözülememesi, bazı durumlarda örtbas edilmek istenmesi ve medyanın etkili olduğuna inanılması gibi nedenler belirleyici olmaktadır (Baltacı, 2017).

Haberler bir konunun kamusal önemini, gerçek yaygınlığının ötesinde abartacak kadar etkili olabilir (Debarbieux, 2009, s. 21; Mejia, vd., 2012). Çerçeveleme olarak adlandırılan (Entman, 1993) bu durum, yer verilecek haberlerin seçimi ve öne çıkarılacak yönlerinin belirlenmesi anlamına gelmektedir. Bu konuda basının genel yaklaşımı, küçük şehirleri ve şiddet içermeyen unsurları göz ardı ederek özellikle büyük şehirlere ve şiddet olaylarına odaklanmaktadır (Rhineberger-Dunn, 2013). Benzer şekilde Türkiye’de çıkan ulusal gazetelerde de öğrenciye karşı cinsel taciz, fiziksel ve psikolojik şiddet haberlerine daha fazla yer verilmektedir (Çubukçu ve Dönmez, 2014; Kahveci ve Paksoy, 2019; Kuru-Çetin ve Demirkasımoğlu, 2015). Oransal olarak gerçek yaygınlıktan farklı olarak sunulan bu durum, basına güvenen ebeveynleri tedirgin etmekte, ayrıca haberlerde uygulanabilir çözümlere yer verilmemesi nedeniyle de kendi çözümlerini aramaya sevk etmektedir (Elrod ve Rubin, 1993).

Basının kamuoyu algısını biçimlendirmedeki merkezi rolü göz önüne alındığında (Altheide, 1997; Kupchik ve Bracy, 2009), eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların basındaki yansımalarını incelemek önemlidir. Buradan hareketle bu çalışmada, eğitim kurumlarındaki istenmeyen davranışlar basında çıkan haberler aracılığıyla incelenmiş olup eğitim öğretim faaliyetlerine engel olan davranışların önlenmesi ve etkili bir biçimde yönetilmesine katkı sunması beklenmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı basında çıkan haberlere dayalı olarak eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların incelenmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. 2013-2019 yılları arasında basında çıkan istenmeyen davranışların gazetelere ve yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. 2013-2019 yılları arasında basında çıkan istenmeyen davranışların gerçekleştiği okul kademesine göre dağılımı nasıldır?

3. 2013-2019 yılları arasında basında çıkan haberlerde yer verilen istenmeyen davranışların okulda gerçekleştiği yere göre dağılımı nasıldır?
4. 2013-2019 yılları arasında basında çıkan haberlere göre;
 - a. Öğrenci,
 - b. Öğretmen,
 - c. Okul yöneticisi,
 - d. Veli ve öğrenci yakınları,
 - e. Temizlik görevlisi, servis şoförü, kantin görevlisi ve
 - f. Diğer kişilertarafından gerçekleştirilen istenmeyen davranışların dağılımı nasıldır?

Sayıtlar

Bu araştırmanın temel sayıltısı ulaşılan haberlerin gerçeği yansıtmamasıdır. Bunu denetlemek için aynı olayla ilgili daha sonra çıkan haberler incelenmiş olup tekdip edilen veya doğru olmadığı ortaya çıkan haberler değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırmada elde edilen verilerin kapsamını Eylül 2013- Temmuz 2019 tarihleri arasında belirlenen gazetelerden taranan haberler oluşturmaktadır. Araştırmanın sınırlılıklarından birisi belirlenen gazetelerden Cumhuriyet gazetesinin internet sitesinde haberlerin 6 yıl geriye tarama yapmaya olanak sağlamaması nedeniyle basılı hali üzerinde tarama yapılmış olmasıdır.

Eğitim Kurumlarında İstenmeyen Davranışlar

Bir davranışın varlığı veya yokluğu, çevresindeki insanların haklarını tehlikeye atma ve toplumsal kuralları etkileme durumlarına göre istenen ya da istenmeyen olarak nitelendirilebilir. Davranışın niteliği, toplumsal değerlere, davranışın gerçekleştiği bağlama ve davranış gerçekleştiren kişiden beklentilere bağlıdır (Humphreys, 2002, s. 21). Okullar öğrenci, öğretmen, yönetici, yardımcı personel, aile ve toplumdaki diğer ilgili bileşenler gibi birbiriyle etkileşim halinde bulunan grupları bir araya getiren karmaşık insani örgütlerdir (Astor, Guerra ve Acker, 2010). Buradan hareketle okullarda meydana gelen istenmeyen davranışlar incelenirken tüm paydaşların göz önünde tutulması gerekmektedir.

Birçok çalışmada okullarda şiddet ve zorbalık gibi istenmeyen davranışların koridorlar, merdivenler, kantin, okul bahçesi ve okul önü gibi belirli alanlarda yoğun olarak görüldüğü rapor edilmiştir (Arnette ve Walsaben, 1998; Lockwood, 1997; National Institute of Education, 1978). Bu konuların özelliği diğerlerine göre daha kalabalık ve denetimden uzakta olmalarıdır (Meyer, Astor ve Behre, 2002). Sahipsiz yerler olarak tanımlanan (Astor, Meyer ve Behre, 1999) bu kısımlar öğretmen ve yetişkinler tarafından mesleki rol ve sorumluluklarının bir parçası olarak kabul edilmemektedir. Bu nedenle öğretmen sınıfta gerçekleşen bir öğrenci

kavgasına müdahale ederken okul çıkışında gördüğü bir kavgaya müdahale konusunda farklı davranabilmektedir (Meyer, Astor ve Behre, 2002).

Öğretmen sadece sınıfta ve derste görev yapan uygulayıcı değil bunun yanında okul örgütünün profesyonel bir çalışanıdır. Öğretim etkinliklerindeki yetersizlik, öğrencilerle etkileşimde saldırganlık, öğrencilerin motivasyonunu bozma ve derse geç kalma, işini önemsememe gibi davranışlar öğretmenin pedagojik olarak ortaya koyduğu istenmeyen davranışlardır (Kearney, Plax, Hays ve Ivey, 1991; Sava, 2001). Fiziksel ve cinsel taciz, görevi kötüye kullanma, hırsızlık veya yolsuzluk gibi davranışlar yasalara göre suç kabul edilen davranışlar kategorisindedir (Lewis ve Riley, 2009, s.399). Örgütsel istenmeyen davranışlar ise, madde bağımlılığı, sigara ve alkol kullanımı, işkoliklik gibi kişinin kendisine dönük davranışlar; şiddet, saldırganlık, cinsel taciz, yıldırma gibi kişilerarası davranışlar; devamsızlık, sosyal aylaklaşma, üretimi kısıtlama gibi üretime dönük davranışlar; adam kayırma, gücü kötüye kullanma gibi politik davranışlar ve vandalizm, sabotaj gibi davranışlar ise eşyalara yönelik gerçekleştirilen istenmeyen davranışlardır (Vardi ve Weitz, 2004). Bu davranışların birçoğunun öğretmenler için de geçerli olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin istenmeyen davranışlarının hedefinde genellikle öğretmenler yer almaktadır. Öğretmenler, okul yöneticilerinin mantıksız ve imkansız hedefler koyma, karar sürecinin dışında bırakma, dışlama, aşırı iş yüküne maruz bırakma, tehdit etme, adil olmayan değerlendirme ve haksız yere ceza verme gibi davranışları kapsayan (Blase ve Blase, 2003; De Wet ve Jacobs, 2021) yıldırma davranışlarına yaygın olarak maruz kalmaktadırlar (Cemaloğlu, 2007b; De Wet, 2014; Riley, Duncan ve Edwards, 2011). Okul yöneticileri bunun dışında öğrencilere, velilere ve astlarına karşı da olumsuz davranışlar sergileyebilmektedirler. Okul yöneticilerinin medyadaki imajı genellikle olumsuzdur (Akbaba-Altun ve Kirkit, 2005; Kirkit, 2004). Okul yöneticileri, eğitime ilişkin hukuksal konular, okullarda şiddet, ayrımcılık ve taciz gibi haberlerde çoğunlukla olayların faili olarak gösterilmektedir (Akbaba Altun ve Kirkit, 2005; Kirkit, 2004; Süngü, 2013).

Öğrencilerin sergiledikleri istenmeyen davranışlar, sınıf içinde ve sınıf dışında gerçekleşenler olmak üzere ikiye ayrılarak incelenebilir. Sınıf içi istenmeyen davranışlar, öğretim etkinliğini bozan, psikolojik ya da fiziksel olarak rahatsızlık verici her türlü davranış olarak tanımlanabilir (Shrigley, 1979; akt. Sadık, 2006, s.33). Sınıfta karşılaşılan istenmeyen davranışlar daha kolay analiz edilmesi amacıyla; saldırgan davranışlar (öğretmen ve diğer öğrencilere karşı fiziksel ve sözlü saldırılar), etik olmayan davranışlar (kopya çekme, yalan söyleme, hırsızlık), otoriteye karşı çıkma (öğretmene saygısızlık, isteklerini reddetme) ve dersi bölme (yüksek sesle konuşma, ayakta gezme) davranışı biçiminde dört grupta sınıflandırılmıştır (Charles, 1996). Sınıf dışında gerçekleşen istenmeyen davranışlar ise, koridor, tuvaletler, kantin, okul bahçesi ve okul pansiyonu gibi kısımlarda meydana gelen davranışlardır. Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışlar incelenirken okul giriş ve çıkışlarında, okul önlerinde ve okul yolunda meydana gelen davranışlar da dikkate alınmaktadır (Stein, 1995).

Bir öğrenci davranışının istenmeyen davranış olarak algılanmasında dört temel ölçüt olduğunu söylemek mümkündür. Birincisi, davranışın öğrencinin hem kendi hem de diğer öğrencilerin öğrenmesini engellemesi; ikincisi, öğrencinin öğretmeni ve diğer arkadaşlarıyla

etkileşimine zarar vermesi; üçüncüsü, öğrencilerin güvenliğini tehdit etmesi veya zarar verebilecek nitelikte olması; dördüncüsü ise okul eşyaları ve öğrencilerin şahsi eşyalarının kaybı ve zarar görmesine neden olmasıdır (Bully ve Solity, 1996; akt. Elma, 2014, s.220). Bu ölçütler incelendiğinde bir davranışın, eğitsel faaliyetleri engellemesi, sosyal ilişkilere zarar vermesi, güvenliğe risk oluşturması ve eşyaya zarar vermesi gibi sonuçlarına göre istenmeyen davranış olarak kabul edildiği görülmektedir.

Okulun önemli bir diğer paydaşı da öğrenci velileridir. MEB tarafından yayınlanan çeşitli yönetmeliklerde velilere çocuklarının eğitimi konusunda bazı sorumluluklar yüklenmiştir. Örneğin, öğrencilerin davranışlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin öğretmen, öğrenci ve yöneticiyle iş birliği halinde yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır (Karaman Kepenekçi ve Taşkın, 2019, s.237). Ancak, bazı velilerin bu sorumluluklarını yerine getirmede sorunları olduğu görülmektedir. Okul yöneticileriyle yapılan bir çalışmada, velilerin çocuklarının eğitimine gerekli özeni göstermeme, okuldan kaçmasını engellememe ve okula devamını sağlamama gibi sorumsuz davranışlarda bulunduğu ortaya konmuştur (Karaman-Kepenekçi ve Taşkın, 2016).

Velilerin istenmeyen davranışları sorumluluklarını yerine getirmemeye sınırlı değildir. Özellikle son zamanlarda velilerden öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, okul çalışanı ve diğer velilere yönelik fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet davranışlarına sıklıkla rastlanmaktadır (Çubukçu ve Dönmez, 2014; Süngü, 2013; Yüce ve Çoban, 2019). Fiziksel şiddete örnek olarak, sataşma, küfür, hakaret, darp, saldırı, taciz, kişisel araçlara zarar verme gibi davranışlar; psikolojik şiddete örnek olarak, tehdit, dedikodu ve iftira, üst yönetim aracılığıyla baskı, yıldırma davranışları; ekonomik şiddete örnek olarak ise özel okullar için çocuğu okuldan alma tehdidi, okulu dışarıda karalama ve işine son verme tehdidi gibi davranışlar verilebilir (Atmaca ve Öntaş, 2014).

Okullarda eğitimciler dışında temizlik görevlileri, güvenlik görevlileri, sekreter, aşçı, sağlık görevlileri, kantinciler ve servis şoförleri gibi çalışanlar da bulunmaktadır. Bu çalışanlar eğitim-öğretim açısından önemli görevler yerine getirmelerine rağmen bazı durumlarda duygusal, fiziksel ve cinsel suistimallerin kaynağı olmaktadır. Öğrencilere yönelik aşışılama, küçük düşürme, saldırma davranışlarının yanında cinsel tarzda uygun olmayan biçimde davranabilmektedirler (Benbenishty ve Astor, 2005, s.80). Bu durum basın taramalarında da ortaya konmaktadır. Bu çalışmalarda eğitimci olmayan personelin istenmeyen davranışlarının oran olarak diğer paydaşlara göre daha düşük seviyede olduğu görülmektedir (Çubukçu ve Dönmez, 2014; Girmen, Kaya ve Kılıç, 2018; Süngü, 2013).

Medya ve Eğitim Kurumlarında İstenmeyen Davranışlar

Medya, haberler yoluyla hem sosyal sorunlar hakkında bilgi sağlaması hem de olayların neden ve sonuçlarını ima etmesi yönüyle insanların herhangi bir fenomeni nasıl algıladıklarını biçimlendirmesi açısından önemlidir (Sotiroviç, 2003). Bu biçimlendirme, olayların veya sorunların bazı yönlerini seçip vurgulama ve belirli bir yorumu, değerlendirme ve çözümü öne çıkararak bunlar arasında bağlantı kurma olarak tanımlanan (Entman, 2004, s.5) çerçeveleme yoluyla yapılmaktadır. Gazeteler, genellikle televizyon ve diğer kitle iletişim araçları için gündemi belirlediklerinden kritik bir rol oynamaktadırlar (Hove, Paek, Isaacson ve Cole, 2013).

Türkiye’de eğitim kurumlarındaki istenmeyen davranışlara ilişkin haberlerin incelendiği çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları öğrenciden öğrenciye şiddeti (Bulut, 2008a), bazıları öğretmenden öğrenciye şiddeti (Bulut, 2008b), bazıları öğretmen ve yöneticilerin etik dışı davranışları ve medyadaki imajı (Akbaba-Altun ve Kirkit, 2005; Kahveci ve Paksoy, 2019; Kuru-Çetin ve Demirkasımoğlu, 2015; Polat ve Ünişen, 2016), bazıları ise okuldaki tüm şiddet davranışlarını (Çubukçu ve Dönmez, 2014; Süngü, 2013; Yüce ve Çoban, 2019) incelemişlerdir. Bu çalışmalarda öğrenciye yönelik fiziksel şiddet, öğrenci kavgaları, öğrenciye yönelik cinsel taciz ve istismar davranışları ve okul çalışanlarına yönelik şiddet davranışları daha yaygın olarak rapor edilmiştir.

Medyada politika düzeyinde çözüm önerilerini içeren haberlerin yetersizliği, sorunun çözülemez olduğu hissine neden olabilmektedir. Bu durum da ebeveynlerin kendilerini güçsüz hissetmelerine ve çocuklarını kendilerinin korumaları gerektiği düşüncesine yol açmaktadır (Katz, Glucklich ve Piller, 2019). Bazı gazete haberleri, aileler, öğrenciler ve okul çalışanlarına güvensizliği ve korkuyu teşvik etmektedirler. Bunu da bazı şiddet olaylarını daha fazla öne çıkararak, olaylara verilen duygusal tepkileri abartılı biçimde sunarak ve gerçekleşen olayları öngörülemez ve rastgele kurbanların olduğunu ima ederek yapmaktadırlar (Kupchik ve Bracy, 2009).

Yukarıda yer verilen literatür incelendiğinde, eğitsel çalışmalarını engelleyen tüm davranışların istenmeyen davranış olarak isimlendirilebileceği görülmektedir. İstenmeyen davranışların, yıkıcı olmayandan çok yıkıcı olana kadar birçok çeşidi görülmektedir (Başar, 2005, s.117). Basın, çalışma mantığına uygun olarak en sansasyonel olaya odaklanmakta, bu olaya neden olan sansasyonel olmayan ancak daha yıkıcı olabilen davranışı ise göz ardı etmektedir. Öğrenme çevresinin doğası düşünüldüğünde eğitim kurumlarında meydana gelen şiddet olaylarına odaklanmak yerine genelde sınıf içindeki istenmeyen davranışlarla başlayan davranış örüntüsünün tamamını göz önüne almak daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışları bütüncül bir yaklaşımla ele almaktır. Bu amaçla istenmeyen davranışın yıllara, okul kademesine, davranışın meydana geldiği okul kısmına, davranışı gerçekleştiren kişi ve davranışın türüne göre dağılımı ortaya konmuştur.

Yöntem

Bu araştırma tarama modelinde desenlenmiş olup veri toplama ve çözümleme süreçlerinde nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların basına yansımalarının incelendiği çalışmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılan olgu hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Dokümanlar yazılı, görsel, dijital ve fiziksel olarak bulunabilmektedir. Kitle iletişim araçları, özellikle basılı ve çevrimiçi ortamlardaki gazeteler araştırmanın amacına hizmet edebilen değerli veri kaynağı olarak kabul edilmektedir (Merriam, 2013).

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Burada temel anlayış önceden belirlenmiş ölçütleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Belirlenen ölçütler; ulusal ölçekte yayın yapma ve yüksek satış miktarlarına sahip değildir. Bu ölçütleri sağlayan Sabah, Cumhuriyet, Posta ve Hürriyet gazeteleri seçilmiş ve Eylül 2013-Temmuz 2019 tarihleri arasında çıkan haberler taranmıştır. Bu tarihlerin seçilmesinde Covid-19 salgını ile okulların kısmen veya tamamen kapalı olduğu 2019-2020 eğitim-öğretim yılından önceki son altı yılı kapsamı göz önüne alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın etik açıdan uygunluğu Gazi Üniversitesi Etik Kurulu tarafından incelenmiştir. İlgili kurul, 10.07.2020 tarih ve E.73212 sayı numaralı kararı ile çalışmanın etik açıdan sakıncası olmadığını onaylamıştır.

Araştırmada belirlenen gazetelerin internet sitelerinde “eğitim”, “okul”, “öğretmen”, “öğrenci”, “okul müdürü” ve “lise” anahtar kelimeleriyle taramalar yapılmıştır. Cumhuriyet gazetesinin internet sayfası sadece iki yıl geriye dönük haberleri sunması nedeniyle bu gazetenin basılı haline Milli Kütüphane’nin (Ankara) süreli yayınlar bölümünde aylık ciltler halinde bulunan ve daha sonra dijital ortama aktarılan bölümde ulaşılmış olup haberlerin fotoğrafları çekilerek veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Bir gazete haberinde birden fazla istenmeyen davranış olduğu durumda haber tüm kategoriler için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Haberler öncelikle istenmeyen davranış gerçekleştiren kişiler açısından altı bölüme ayrılmış olup daha sonra davranış kategorileri belirlenmiştir. Belirlenen kategorilere göre davranışların frekans yoğunluğu çoktan aza doğru sıralanıp, özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Bu analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırmalarda bulguların güvenilirliğini artırmak için kullanılabilecek stratejilerden birisi birden fazla araştırmacının katılımıdır. Bu stratejiye göre, iki veya daha fazla araştırmacı aynı verileri birbirlerinden bağımsız olarak analiz ettikten sonra elde ettikleri bulguları karşılaştırırlar (Merriam, 2013). Buradan hareketle veriler nitel araştırmalarda deneyimli iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş, görüş birliğine varılan haber oranı %87 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman’a (1994) göre %70’in üzeri oran çalışmanın güvenilirliği için yeterli sayılmaktadır.

Bulgular

Bu bölümde, elde edilen verilerin betimsel analizinden elde edilen bulgular alt amaçlara uygun olarak tablo ve doğrudan alıntılar yoluyla sunulmuştur.

İstenmeyen Davranışların Gazete ve Yıllara Göre Dağılımı

Eğitim kurumlarında 2013-2019 yılları arasında karşılaşılan istenmeyen davranışların yer aldığı haber sayısı 584’tür. Haberlerin gazete ve yıllara göre dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Yıllara Göre Gazetelerde Çıkan İstenmeyen Davranışlara Yer Verilen Haber Sayısının Dağılımı

Gazete	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Toplam
Posta	29	29	21	15	28	33	155
Hürriyet	14	26	31	32	39	101	243
Cumhuriyet	24	27	51	17	29	21	169
Sabah	29	31	37	30	71	43	241
Tamamı birlikte*	77	79	110	74	117	127	584

*Bu satır oluşturulurken farklı gazetelerde çıkan aynı haberler bir haber olarak sayılmıştır.

Tablo 1 incelendiğinde, istenmeyen davranışlara ilişkin haber sayısı en fazla 2018-2019, en az ise 2013-2014 eğitim öğretim yılında Hürriyet gazetesindedir. Toplamda en fazla haber Hürriyet ve Sabah gazetelerinde çıkarken, en az haber ise Posta gazetesinde yer almıştır. Yıllara göre en fazla davranış 2018-2019 eğitim öğretim yılında (127 haber), en az davranış ise 2016-2017 eğitim-öğretim yılında (74 haber) gazetelerde yer almıştır. İstenmeyen davranışlar ilk iki yılda görece düşük düzeyde iken son yıllarda artmaktadır.

İstenmeyen Davranışların Okul Kademesine Göre Dağılımı

İstenmeyen davranışların okul kademelerine göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. İstenmeyen Davranışların Yer Aldığı Haber Sayısının Okul Kademesine Göre Dağılımı

Kademe	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Toplam	%
Okul öncesi	-	1	3	4	6	11	25	4.3
İlköğretim	40	44	55	44	65	72	320	54.8
Ortaöğretim	37	30	46	23	38	41	215	36.8
Belirsiz	-	4	6	3	8	3	24	4.1
Toplam	77	79	110	74	117	127	584	100

Tablo 2 incelendiğinde, okulda istenmeyen davranışların okul kademesine göre en fazla ilköğretimde (%54.8), ikinci sırada ortaöğretimde (%36.8), en az ise okul öncesi kurumlarında olduğu görülmektedir. Yıllara göre bakıldığında ise ilköğretim kurumlarında en fazla olay 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, ortaöğretim kurumlarında ise 2015-2016 eğitim öğretim yılında haberlerde yer almıştır.

İstenmeyen Davranışların Okulda Gerçekleştiği Yere Göre Dağılımı

İstenmeyen davranışların okulun hangi kısımlarında gerçekleştiğine ilişkin dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. İstenmeyen Davranışların Yer Aldığı Haber Sayısının Yere Göre Dağılımı

Konum	Frekans	%
Sınıf	142	24.3
Okul bahçesi	90	15.4
Okul önü	47	8.1
Yönetici odası	35	6
Servis/okul yolu	35	6
Koridor	24	4.1
Kütüphane, spor salonu, konferans salonu, laboratuvar, atölye	14	2.4
Kantin	13	2.2
Sosyal medya/telefon	12	2.1
Öğrenci, öğretmen, akraba, hizmetli evi	12	2.1
Okul yurdu	10	1.7
Tuvalet	7	1.1
Öğretmenler odası/Rehber öğretmen odası	5	0.9
Belirsiz	138	23.6
Toplam	584	100

Tablo 3'te istenmeyen davranışların okulda gerçekleştiği yere göre dağılımı görülmektedir. Buna göre, istenmeyen davranışların en fazla sınıfta (%24.3), daha sonra sırasıyla okul bahçesi (%20), okul önü (%8.1) ve yönetici odasında (%18.3); en az ise öğretmenler odasında (%0.9) meydana geldiği görülmektedir.

İstenmeyen Davranışları Gerçekleştiren Kişilere ve Davranış Türlerine Göre Dağılımı

İstenmeyen davranışlar ve bu davranışları gerçekleştiren kişilere ilişkin dağılım Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. İstenmeyen Davranışların Türlerine ve Davranışı Gerçekleştirenlere Göre Dağılımı

	Öğrenciye karşı fiziksel şiddet/ Öğrenci kavgaları	Öğrenciye karşı cinsel taciz	Okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet	Öğrenciye karşı sözlü ve psikolojik şiddet	Görevi ihmal ve özensizlik	Dersin huzurunu bozma/sınıfa zararlı madde getirme	İntihar	Suçu bildirmeme/ olayı örtbas etme	Ayrımcılık	Okula devamsızlık/ kılık kıyafete uymama	Hırsızlık/ Tahripçilik (Vandalizm)	Veliye karşı fiziksel ve sözlü şiddet	Evrakta sahtecilik/Usulsüzlük	Siber zorbalık	Uyuşturucu madde kullanma ve satma	Toplam	%
Öğrenci	60	12	29	12	-	21	19	-	-	13	4	-	1	8	1	180	26
Öğretmen	70	70	4	17	11	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	175	25
Okul yöneticisi	20	28	16	8	14	-	-	16	15	-	-	2	8	-	-	127	19
Veli ve öğrenci yakınları	5	15	63	1	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	-	92	13
Okul çalışanları ve servisçi/kantinci	5	26	2	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	55	8
Diğer	18	25	6	4	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	3	61	9
Toplam*	178	176	120	43	43	21	20	16	16	13	11	9	9	8	7	690	100
%	26	26	18	6	6	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	100	

*Bir olayda birden fazla istenmeyen davranış bulunabilmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde, okullarda görülen istenmeyen davranışlara ilişkin çıkan haberlerde öğrenciye karşı fiziksel şiddet ve öğrenci kavgalarının tüm davranışların yaklaşık olarak dörtte birini oluşturduğu görülmektedir. Bu fiilleri gerçekleştirenlere bakıldığında öğretmenlerin (70 haber) ve öğrencilerin (60 haber) yoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğrenciye karşı cinsel taciz davranışları da tüm davranışların yaklaşık olarak dörtte birini oluşturmakta, bu davranışlar en çok öğretmen (70 haber) ve okul yöneticileri (28 haber) tarafından gerçekleştirilmektedir. Okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik saldırılar tüm davranışların yaklaşık olarak beşte birini oluşturmakta ve en çok veli ve öğrenci yakınları

ile öğrenciler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Öğrenciler Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışlar en yüksek oranda (%26) öğrenciler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu davranışların büyük bir kısmını (60 haber) öğrenciden öğrenciye fiziksel şiddet ve öğrenciler arasındaki kavgalar oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet (29 haber), dersin huzurunu bozma ve sınıfa naftalin, cıva gibi zararlı maddeler getirme (21 haber), intihar (19 haber) ve okula devamsızlık/ kılık kıyafet kurallarına uymama (13 haber) davranışları gelmektedir. Bu kategoride kabul edilen öğrenci davranışlarına aşağıda örnekler verilmiştir:

“Gaziantep’te lise öğrencisi genç, arkadaşlık teklifinin kabul edilmemesi nedeniyle dehşet saçtı. 2 kızı vuran genç, aynı tabanca ile intihar etti. (Sabah Gazetesi, 10 Mart 2016).”

“Bursa’da İhsan Dikmen İlkokulu’nda bir öğrencinin sözde ‘şaka’ amacıyla sıvı yapıştırıcı sıkıdığı yiyeceklerden yiyen 20 arkadaşı, zehirlenme şüphesiyle hastaneye kaldırıldı. Beslenme saatinde yiyecekleri yiyen yaklaşık 20 öğrenci, rahatsızlandı. Öğrenciler, okul yönetiminin çağırdığı ambulanslarla bölgedeki hastanelere kaldırılarak tedaviye alındı. Polis, olayla ilgili soruşturma başlattı. (Posta Gazetesi, 20 Şubat 2019).”

“Ankara Mustafa Necati Ortaokulu’nda okuyan Ulaş A. İsimli ortaokul öğrencisi tartıştığı müdür yardımcısı Hayri Ö.’yü odasını basarak silah ile yaraladı. Okulun öğrencileri Ulaş A.’nın derslere girmediğini ve sürekli okuldan kaçtığını ileri sürdüler. (Cumhuriyet Gazetesi, 12 Kasım 2014).”

Öğretmenler Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

İncelenen haberlere göre öğretmenler, okullardaki istenmeyen davranışların dörtte birini gerçekleştirmişlerdir. Türleri açısından incelendiğinde, öğrenciye karşı cinsel taciz (70 haber), öğrenciye karşı fiziksel şiddet (70 haber), öğrenciye karşı sözlü ve psikolojik şiddet (17 haber) ve görevi ihmal ve özensizlik (11 haber) şeklinde dağılım göstermektedir. Bu kategoride toplanan haber örnekleri aşağıda verilmiştir:

“Kütahya’nın Emet ilçesindeki bir ortaokulda, 6 kız öğrenci, okul yönetimine ve ailelerine ücretli Matematik öğretmeni Ü.A.’nın kendilerine sınıfta gusül abdestinin alınmasını anlatırken cinsel istismarda bulunduğunu söyledi. İddiaların ardından ailelerin şikayeti üzerine Ü.A. polis tarafından gözaltına alındı. (Hürriyet Gazetesi 21 Kasım 2018).”

“Kayseri’nin Develi ilçesindeki Atatürk İlkokulu’nda meydana gelen olayda, beslenme dersinde arkadaşıyla birlikte çöp atmaya gittiği için nöbetçi öğretmen tarafından kulağı çekildiği iddia edilen 9 yaşındaki Eylül Alp’in kulağı yırtıldı. (Sabah Gazetesi, 23 Aralık 2013).”

“Çanakkale’nin Gökçeada ilçesinde 2 ay önce, İngilizce öğretmeni Gülsüm U.’nun, 6’ncı sınıf öğrencisi Emre K.’nin (12) saçına toka takıp, öğrencilerin karşısına çıkararak teşhir ettiği olayın güvenlik kamerası görüntüleri ortaya çıktı. Görüntülerde, utanan Emre K.’nin, öğretmeni Gülsüm U.’nun arkasına saklanmaya çalıştığı görülüyor. (Sabah Gazetesi, 31 Mayıs 2018).”

Okul Yöneticileri Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların yaklaşık olarak beşte biri (%19) okul müdür ve müdür yardımcıları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu davranışların içeriğine

bakıldığında öğrenciye karşı cinsel taciz (28 haber), öğrenciye karşı fiziksel şiddet (20 haber), suçu bildirmeme/olayı örtbas etme (16 haber), okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet (16 haber), ayrımcılık (15 haber) ve görevi ihmal ve özensizlik (14 haber) en sık karşılaşılan davranışlardır. Yapılan analizde bu kategoriye alınan haberler aşağıda örneklendirilmiştir:

“Çanakkale'nin Ezine ilçesine bağlı Geyikli Beldesi'ndeki Geyikli Çok Programlı Anadolu Lisesi'nin Müdürü İ.K. iki kız öğrencisini tacizden tutuklandı. Milli Eğitim Müdürü Zülküf Memiş İ.K.'nin açığına alındığını ve müfettiş görevlendirdiklerini söyledi. (Cumhuriyet Gazetesi, 2 Mart 2016)”

“Olay, Kahramanmaraş'ın Tombak Köyü'nde meydana geldi. İddiaya göre 12 yaşındaki Ömer Koca okuldan kaçtığı gerekçesiyle okul müdürü M.Y. tarafından bir saat dövüldü. Okul müdürü, elindeki sopayı ıslatıp ıslatıp yeniden vurdu. Yediği dayak nedeniyle öğrencinin bir parmağı kırıldı, bilekleri çatladı. (Posta Gazetesi, 9 Kasım 2018)”

“Gerger'deki okulda 18 çocuğun bir hizmetlinin tecavüzüne uğradığı davada mahkemeye sunulan müfettiş raporu acı gerçeği ortaya çıkardı. Hizmetliyle çocukların aynı yerde yatmasına izin veren okul yönetimi, öğrencilerin hizmetliyle yan yana yatarken çekilen fotoğraflarını da görmezden gelmiş. Müdür ve yardımcılara verilen ceza ise bir günlük maaş kesintisi. (Hürriyet Gazetesi, 16 Kasım 2017).”

Veli ve Öğrenci Yakınları Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

Öğrenci velileri ve yakınları tarafından gerçekleştirilen istenmeyen davranışların oranı yaklaşık olarak onda birdir (%13). Bu davranışların büyük bir kısmını (63 haber) okul çalışanlarına karşı yapılan fiziksel ve psikolojik şiddet oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla öğrenciye yönelik cinsel taciz (15 haber), diğer velilere yönelik fiziksel ve sözlü şiddet (6 haber) ile öğrencilere yönelik fiziksel şiddet (5 haber) davranışları izlemektedir. Bu kategoriye ait haber örnekleri aşağıda sunulmuştur:

“Adana'da matematik öğretmeni 28 yaşındaki Lokman Ay, dersini böldüğü için uyarıda bulunduğu öğrenci ve yakınları tarafından dövüldü (Hürriyet Gazetesi, 7 Mayıs 2014).”

“Tokat'ta okul bahçesinde top oynarken arkadaşının babasından tokat yediği iddia edilen 10 yaşındaki çocuğun sağ kulağında yüzde 24 işitme kaybı meydana geldi. (Cumhuriyet Gazetesi, 19 Şubat 2018)”

“Eskişehir'de ortaokul öğrencisi 14 yaşındaki S.Y. isimli kız çocuğunun rehberlik öğretmenine, üvey babası, üvey kardeşi ve öz dayısının oğlu tarafından tecavüze uğradığını söylemesi üzerine durum polise bildirildi. Başlatılan soruşturma kapsamında Bursa'nın İznik İlçesi'nde gözaltına alınan üvey baba Mesut G. tutuklanırken, üvey kardeşi Emre G. ise adli kontrol şartı ile serbest bırakıldı. (Sabah Gazetesi, 28 Nisan 2017)”

Temizlik Görevlisi, Servis Şoförü ve Kantin Görevlileri Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

Eğitim öğretim kadrosu dışında okul için çalışan kişilerin gerçekleştirdiği istenmeyen davranışların oranı %8'dir. Bunların büyük bir kısmını öğrenciye karşı cinsel taciz (26 haber) ve görevi ihmal davranışları (18 haber) oluşturmaktadır. Öğrenciye karşı fiziksel şiddet (5 haber), uyuşturucu kullanma ve satma (3 haber) ile öğrenciye (1 haber) ve okul çalışanlarına

(2 haber) yönelik fiziksel şiddet davranışları ise daha düşük orandadır. Bu kategoride değerlendirilen haberlere aşağıda örnekler sunulmuştur:

“Antalya’da bir ilkokulda 9 yaşındaki kız öğrenci S.A.’ya cinsel tacizde bulunduğu iddia edilen servis şoförü E.U., tutuklandı. Muratpaşa İlçesi’ndeki İstiklal İlkokulu 2’nci sınıf öğrencisi S.A., geçen Nisan ayında birkaç kez eve geç gelince anne E.A.U. şüphelendi. Son durakta inen kızının, servis şoförü E.U.’nun kendisine cinsel tacizde bulunduğunu söylemesi üzerine E.A.U., polis merkezinde şikayetçi oldu. (Posta Gazetesi, 29 Mayıs 2016).”

“Samsun’un Atakum ilçesinde, anaokulu öğrencisi R.D. (4), servis minibüsünde unutuldu. 5 saat serviste kalan çocuk, okul çıkışı fark edildi. Görevliler, altını ıslatan ve titreyen R.D.’yi annesi Gülnür D.’ye teslim edip, özür diledi. Aile, görevliler hakkında suç duyurusunda bulundu. Olayla ilgili adli ve idari soruşturma başlatıldı. (Sabah Gazetesi, 22 Ocak 2019)”

“Denizli’nin Pamukkale İlçesi’ndeki ilkokul ve ortaokulun bulunduğu eğitim kurumunda hizmetli B.E.’nin, lojmanında uyuşturucu kullandığı ve ticaretini yaptığı iddiası mahalleyi karıştırdı. Olayla ilgili jandarma B.E.’yi gözaltına alırken, okul müdürü hakkında da idari soruşturma başlatıldı. (Hürriyet Gazetesi, 3 Ekim 2017).”

Diğer Kişiler Tarafından Gerçekleştirilen İstenmeyen Davranışlar

Okul dışından gelerek öğrenci ve okul çalışanlarına yönelik istenmeyen davranış gerçekleştirenlerin oranı %9’dur. Diğer kişilerin yaptığı davranışların yarıya yakını (25 haber) öğrenciye cinsel taciz oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla, öğrenciye fiziksel şiddet (18 haber), okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet (6 haber), hırsızlık ve vandalizm (5 haber), öğrenciye karşı sözlü ve psikolojik şiddet (4 haber) ve uyuşturucu kullanma ve satma (3 haber) davranışları izlemektedir. Bu kategoriye ait haber örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Muğla’nın Seydikemer ilçesinde 14 yaşındaki A.N isimli lise öğrencisi kızı cinsel istismarda bulunmakla suçlanan piyanist 38 yaşındaki R.Ç., çıkarıldığı mahkemece tutuklandı. Öğle aralarında ve okul çıkışında R.Ç.’nin otomobiliyle gelip A.N.’yi alması, okul arkadaşlarının dikkatini çekti. Arkadaşları, okulun rehber öğretmenine durumu bildirdi. Rehber öğretmen kendisi de bu duruma şahit olunca, polise şikayette bulundu. (Hürriyet Gazetesi, 26 Ekim 2018)”

“Aksaray’da iddiaya göre kendisini döven lise öğrencilerine kızan 22 yaşındaki Emre İ., 3 arkadaşıyla birlikte okula gelip, bahçede teneffüste olan yüzlerce öğrencinin arasında pompalı tüfekle havaya rastgele ateş açtı. Şans eseri yaralanan olmazken, geldikleri otomobille kaçan 4 kişi, polis tarafından kısa sürede yakalandı. (Cumhuriyet Gazetesi, 11 Nisan 2015).”

“Diyarbakır’ın merkez Bağlar ilçesindeki bir okulun önünde ‘torbacılık’ yapan 2 kişi, tartıştıkları lise öğrencisini kalbinden bıçaklayarak, öldürdü. Olayda, 2 kişiyi de yaralayan şahısların yakalanması için çok yönlü çalışma başlatıldı. (Sabah Gazetesi, 17 Ekim 2016).”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın birinci alt amacına yönelik elde edilen bulgulara göre, eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışlar ilk iki yılda düşük seviyede iken 2015-2016 eğitim öğretim yılında dikkat çekici bir biçimde artmıştır. Daha sonra sayılar görece azalmış ancak son iki yılda yeniden en üst seviyeye ulaşmıştır. Türkiye’de okul ortamında gerçekleşen şiddet ve

istenmeyen diğer davranışlara ilişkin resmi istatistikler bulunmamaktadır (Arkadaş-Thibert, Ergin ve Kor, 2017). Bu nedenle 2015-2016 eğitim öğretim yılındaki yükselişin gerçekte var olan bir artıştan mı yoksa gazetelerin bu konudaki politika değişikliğinden mi kaynaklandığını tespit etmek güçtür. Ancak TÜİK tarafından yayınlanan bazı istatistikler bu konuda fikir verebilir. Cinsel suç mağduru olarak güvenlik birimlerine getirilen kız ve erkek çocuk mağdurlarının 2016 yılında belirgin bir biçimde arttığı görülmektedir (TÜİK Adalet İstatistikleri, 2014-2016). Bunun yanında günümüz Türkiye'sinde çocukların toplumsal boyutta giderek dozu artan bir şiddet döngüsü ve politik gerginlikle birlikte sokakta ve medyada maruz kaldıkları şiddetin artmasına koşut olarak okulda istenmeyen davranışların arttığı söylenebilir (Çatay-Çalışkan, Özgüle, Güldöker, 2016). 2015 yılındaki artış Girmen, Kaya ve Kılıç'ın (2018) çalışmalarında da görülmektedir. Okullardaki istenmeyen davranışların belirli bir süre yükselmesinden sonra tekrar düşüşe geçmesi, basında okullara ilişkin haberlerin yoğun olarak çıkmasıyla birlikte kamuoyunun dikkatini üzerine çekmesi ve buna yönelik önleyici adımlar atılmasıyla açıklanabilir. ABD'de her yıl yayımlanan istatistiklere göre, 12-18 yaş öğrencilerde 2001-2017 yılları arasında okulda görülen kriminal vakalarda azalma görülürken kriminal olmayan vakalarda artış meydana gelmiştir (Zhang, Wang, Zhang ve Oudekerk, 2019).

Gazetelerin haber sayıları dağılımına bakıldığında, Hürriyet ve Sabah gazetelerinde daha fazla, Posta ve Cumhuriyet gazetelerinde ise daha az sayıda habere rastlanmıştır. Seçilen gazetelerden Sabah gazetesinin 2013'te, Hürriyet ve Posta gazetelerinin ise 2018 yılında sahiplerinin değişmesine (Köker, 2018) bağlı olarak yayın politikalarındaki değişikliğin haber seçiminde etkili olduğu söylenebilir. Özellikle 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Hürriyet'te çıkan haber sayısındaki artışın bu değişimden kaynaklandığı düşünülebilir. Gazeteler, okulda istenmeyen davranış haberlerini verirken halkın bu durumu nasıl görmesini ve nasıl davranmasını istiyorlarsa o şekilde davranmaktadırlar (Bullock, 2007). İnsanlar gazeteden okuduğu kadarıyla bu problemin sorumlularına (birey, toplum, siyaset, vb.) ilişkin bir algıya sahip olmaktadır (Carlyle, Slater ve Chakroff, 2008). Dolayısıyla farklı siyasi yönelimlere sahip gazeteler hedef okuyucu kitlesinin okumasını istediği tarzda haberler yapmakta ve aynı zamanda gerçek durumu buna göre şekillendirmektedirler (Jacobs, 2014).

Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin bulgulara göre, istenmeyen davranışların yarıdan fazlasının ilköğretim, üçte birinden fazlasının da ortaöğretim kurumlarında gerçekleştiği görülmektedir. Okul öncesi kurumlarında ise bu oran çok düşük seviyededir. Bu bulgu Çubukçu ve Dönmez (2014), Süngü (2015) ve Bulut'un (2008a) bulguları ile örtüşmektedir. Jacobs (2014) ise gazetelerde çıkan istenmeyen davranışlara ilişkin haberlerin yarıdan fazlasının ortaokul ve liselerde, yaklaşık onda birinin ise ilkokullarda meydana geldiğini rapor etmiştir. Okulda istenmeyen davranışlara ciddi şiddet olayları açısından bakıldığında, en fazla şiddet olayına liselerde en az şiddete ise ilkokullarda rastlanmaktadır (Zhang, vd., 2019). Bu bulgu, ilköğretim kademesindeki istenmeyen davranışların ortaöğretim kademesine göre daha ciddi olaylara yol açtığı ve okulda çözülemediğine işaret etmektedir. Velilerin okula müdahaleleri ilköğretim kademesinde daha fazla olmakta, sorunları kendilerinin şiddet kullanarak çözmek istemeleri medyada haber olmakta veya okulda çözilemeyen sorunları medya aracılığıyla çözmeye çalışmaktadırlar.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, istenmeyen davranışların meydana geldiği yer dağılımında sınıf ilk sırada yer alırken bunu sırayla okul bahçesi, okul önü, yönetici odası,

servis ve okul yolu ile koridorlar izlemektedir. Öğrenci veya öğretmen kaynaklı istenmeyen davranışlar genellikle sınıfta ve derste/ teneffüste meydana gelmektedir. Dersin huzurunu bozan bazı öğrenciler öğretmen tarafından okul yöneticilerine yönlendirilmekte ve burada öğrencilere fiziksel şiddet uygulanabilmektedir (Bulut, 2008a; 2008b). Öğrenciler arasındaki zorbalık ve ciddi şiddet olaylarında ise genellikle güvenlik kameralarının görmediği kör noktalar tercih edilmektedir (Hebenton, Jou ve Chang, 2016, s.203-204). Öğrenciler arasında veya dışarıdan birileri tarafından öğrencilere yönelik istenmeyen davranışların okul önü, okul bahçesi gibi konumlarda daha fazla görülmesinde öğretmenlerin bu bölümleri sahiplenmemesi ve bu konumlarda meydana gelen olaylara müdahale etmek istememesinin neden olduğu söylenebilir (Meyer, Astor ve Behre, 2002). Saldırıya uğrayan kişinin mesleği ve pozisyonuna göre istenmeyen davranışların yoğunlaştığı kısımlar farklılık göstermektedir. Okul çalışanlarıyla yapılan bir çalışmada (Tiesman, Konda, Hendricks, Mercer ve Amandus, 2013) bu çalışmanın bulgularına benzer biçimde istenmeyen davranışların yarıdan fazlasının sınıfta, dörtte birinin koridorlarda ve yaklaşık yirmide birinin okul ofislerinde gerçekleştiği ortaya konmuştur. Okula saldırgan bir tutumla gelen öğrenci veli veya yakınları öncelikle yönetici odalarına alınmakta ve burada sakinleştirilmeye çalışılmaktadır. Saldırgan tutumunu devam ettiren veliler ise burada şiddet davranışları sergilemektedirler.

Araştırmanın dördüncü alt amacına ait bulgulardan ilki; öğrenciler tarafından en fazla gerçekleştirilen istenmeyen davranışın, okul kavgaları ve öğrencilere yönelik fiziksel şiddet olduğudur. Bunu öğretmen ve diğer okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddet, dersin huzurunu bozma, intihar, okula devamsızlık ve öğrenciye karşı cinsel taciz davranışları takip etmektedir. Astor (1998), okul kavgalarının en sık görülen istenmeyen davranış olduğunu ortaya koymuştur. Fatum ve Hoyle (1996) ise özellikle ergenlerin aralarındaki çatışmaları çözmek için kavgayı en uygun yol olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. 2016 yılında beşinci sınıflara ilişkin verilen bir istatistiğe göre, öğrencilerin %25'i ayda en az bir defa fiziksel kavgaya karışmıştır. Bu rapora göre en büyük sorun olarak, öğrenciler arası çatışmalar ve zorbalık gösterilmektedir (Zhang, vd., 2019). Gerberich ve diğerleri (2014) ile Casteel, Peek-Asa ve Limbos (2007) öğretmenlere yönelik fiziksel saldırı ve fiziksel olmayan şiddet davranışlarının %95 gibi büyük bir kısmının öğrenciler tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymuşlardır. Benzer biçimde Bulut (2008a) ve Çubukçu ve Dönmez (2014) de öğrencilerin fiziksel, sözel ve cinsel şiddet davranışlarını yüksek oranda gerçekleştirdiklerini ortaya koymuşlardır.

Ciddi istenmeyen öğretmen davranışları nadir de olsa, öğrencileri olumsuz etkilemesi, yönetimle öğretmenler arasındaki güveni ve öğretmenlerin itibarını zedelemesi nedeniyle okula zarar verme potansiyeline sahiptir (Page, 2014). Bu çalışmada öğretmenlerin istenmeyen davranışlarının yer aldığı haberlerin dörtte bir oranında olduğu ve en fazla öğrenciye karşı cinsel taciz ve fiziksel şiddet davranışlarını gerçekleştirdikleri bulunmuştur. Anderson ve Levine (1999), Whitted ve Dupper (2008), McEvoy (2005), Bulut (2008b) ve Çubukçu ve Dönmez'in (2014) çalışmaları bu bulguyu desteklemektedir. Öğretmenlerin yazılı basındaki imajı genellikle olumsuzdur. Kuru-Çetin ve Demirkasımoğlu (2015), 2008-2013 yılları arasında basında öğretmenlere ilişkin çıkan haberlerin %15'inin olumlu, %85'inin olumsuz haberleri içerdiğini ortaya koymuşlardır. Bu durum öğretmenlerin toplumdaki saygınlık ve itibarına zarar vermektedir.

Öğretmenlerin yüksek oranda fiziksel şiddet kullanmaları, sınıf içi istenmeyen öğrenci

davranışlarını önlemede geleneksel yöntemlerden yararlandıklarını, katı ve kuralcı modelleri kullanmaya devam ettiklerini göstermektedir (Kayabaşı ve Cemaloğlu, 2007, s.167). Öğretmenler tarafından öğrenciye karşı yapılan cinsel taciz davranışları dikkat çekici düzeydedir (Knoll, 2010). 2000 yılında ABD’de yapılan bir taramada 8-11.sınıf öğrencilerin %9.6’sının öğretmenlerinin cinsel tacizine maruz kaldığı ortaya çıkmıştır (AAUW, 2001). İsrail’de yapılan bir çalışmada ise ortaöğretim öğrencilerinin %8’i öğretmenleri tarafından cinsel saldırılara maruz kaldığını ifade etmişlerdir (Khoury-Kassabri, 2006). Bu durum, öğretmenlerin çoğunluğu tarafından öğrenciye karşı cinsel tacizle suçlanma korkusuna neden olmakta, bunun sonucunda öğrencileriyle etkileşimi azaltma yoluna gitmektedirler (Anderson ve Levine, 1999). Öğretmenlerin büyük bir kısmı (%70) öğrenciye sarılma veya öğrenciye dokunma gibi davranışlardan bile uzak durmaktadır. Öğretmenlerden öğrenciye yönelik cinsel taciz skandalının ortaya çıktığı bir okulda iklimin yeniden normale dönmesi ve o utancın izlerinin silinmesi için uzun yıllar geçmesi gerekmektedir (Knoll, 2010).

Okul yöneticilerinin istenmeyen davranışlarına ilişkin haberler çoktan aza doğru, öğrenciye karşı cinsel taciz, fiziksel şiddet, okul çalışanlarına yönelik psikolojik şiddet, ayrımcılık, suç bildirmeme ve olayı örtbas etme hakkındadır. Öğretmenlerle benzer olarak okul yöneticilerinin de basındaki imajı çoğunlukla olumsuzdur. Kuru-Çetin ve Demirkasımoğlu’nun (2015) çalışmalarına göre, okul yöneticilerine ilişkin 113 haberden 107’si etik dışı davranışlardan oluşmaktadır. Akbaba-Altun ve Kirkit (2005) tarafından yapılan çalışmada, incelenen haberlerde basının daha çok olumsuz bir dil kullandığını ortaya koymuşlardır. Okul yöneticileri tarafından gerçekleştirilen bir diğer istenmeyen davranış, öğretmen ve diğer okul çalışanlarına karşı psikolojik şiddet (yıldırma) davranışlarıdır. Hubert ve Veldhoven (2001), Cemaloğlu ve Ertürk (2008) ve Ertürk’ün (2005) çalışmalarında öğretmenlerin daha yüksek düzeyde yıldırmaya maruz kaldığı ortaya konmuştur. Gazeteler yıldırma gibi psikolojik şiddet haberlerine odaklanmamakta ancak fiziksel veya cinsel şiddetin anlatıldığı bir haberde alt metinde yer vermektedirler (Jacobs, 2014). Bu haliyle incelendiğinde bu araştırmada ulaşılan sonuçlar Jacobs’un (2014) bulguları ile örtüşmektedir.

Okul yöneticilerinin de diğer kamu görevlileri gibi suç niteliği taşıyan çocuğun ihmal ve istismarını ilgili makamlara bildirme zorunluluğu bulunmaktadır (Karaman Kepenekçi ve Taşkın, 2019, s.140). Görevi ihmal etmeme ve özenli davranma, okul yöneticileri açısından etik bir zorunluluktur (Kuru-Çetin ve Demirkasımoğlu, 2015). Ancak öğretmenler okul müdürlerinin bu sorumluluğu tam olarak yerine getirdiklerine inanmamaktadırlar (Walsh, Farrell, Schweitzer ve Bridgstock, 2005). Okul yöneticileri okullarının toplumdaki imajını veya kendi kariyerlerini düşünerek gerçekleşen bir olayı kapatmaya çalıştıkları söylenebilir. Ancak sosyal medya ve internetin yaygınlığı düşünüldüğünde bu çok mümkün görünmemektedir. Bu sorunun çözümü, okul yöneticisinin iletişim kanallarını açık tutarak ve etik değerler konusunda hassas davranarak etik/yasa dışı davranışların meydana gelmesini önlemesi ve yanlışın üstünü örtmeden müdahale etmesidir (Cemaloğlu ve Akyürek, 2017, s.136).

Veli ve öğrenci yakınlarının gerçekleştirdikleri istenmeyen davranışların yer aldığı haber oranı yaklaşık olarak onda birdir. En çok yer verilen haberler ise okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddete ilişkindir. Velilerin okul çalışanlarına yönelik fiziksel ve psikolojik saldırıları (Atmaca ve Öntaş, 2016) ile sözlü saldırıları da (Benefield, 2004) okulda istenmeyen davranışların önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Velilerin öğretmen ve idarecilere yönelik şiddet davranışlarının temelinde okul çalışanlarına güvenmemesi ve

karşılaştığı sorunları kendilerinin çözme istemesinin yattığı söylenebilir. Bunun yanında toplumun diğer kesimlerinde olduğu gibi şiddeti bir problem çözme yöntemi olarak benimsedikleri ifade edilebilir.

Bu çalışmada öğrenciye karşı cinsel taciz kategorisinde değerlendirilen haberlerin tamamı okulda ortaya çıkarılmış ve ilgili makamlara bildirilmiş haberlerden oluşmaktadır. Ailesi tarafından ihmal ve istismar edilen çocuklar okulda öğretmen ve diğer eğitim personelinin yardım istemekte ve onlara başvurumaktadırlar (Yablon, 2020). Yardım istenmediği durumlarda öğretmen, aile içindeki olumsuz yaşantıları algılayıp müdahale edebilmektedir (Erginer, 2007). Straus, Hamby, Finkelhor, Moore ve Runyan'a (1998) göre çocukların yaklaşık olarak %5'i evde fiziksel saldırıya uğramaktadırlar. Kendall-Tackett, Williams ve Finkelhor (1993) ve Spinazzola ve diğerlerine (2005) göre evlerinde ihmal ve istismar edilen çocukların büyük bir kısmı travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadır. Yaşanan travmaların belirtileri okulda farklı biçimlerde ortaya çıkmakta, bunun üzerine okul çalışanları suçu bildirme sorumluluklarını yerine getirerek ihmal ve istismarı önlemeye çalışmaktadırlar.

Yardımcı hizmet görevlileri hakkında çıkan haberlerin oranı büyük bir kısmını öğrenciye karşı cinsel taciz ve görevini ihmal davranışları oluşurmaktadır. Tiesman ve diğerleri (2013), yardımcı hizmet görevlilerinin en yüksek oranda sözlü taciz (%14) daha sonra sırasıyla tehdit (%6), zorbalık (%5) ve cinsel taciz (%0,7) davranışlarını gerçekleştirdiklerini ortaya koymuşlardır. Türk (2016) de benzer şekilde yardımcı hizmet görevlilerinin öğrencilere yönelik cinsel taciz davranışları sergilediklerini ortaya koymuştur. Bugüne kadar okulda şiddet ve zorbalık literatürü eğitimci olmayan okul personelinin davranışlarına sınırlı yer vermiştir. Halbuki incelenen haberlerde görüldüğu gibi bazı durumlarda ciddi fiziksel, duygusal ve cinsel kötü muamelelerin kaynağı olabilmektedirler. Örneğin serviste unutulmuş ocuk haberleri, cinsel taciz haberleri kamuoyunun dikkatini çekmiş ve bunun üzerine servislerin denetlenmesine yönelik ekstra tedbirler alınmıştır.

Diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen davranışlarda özellikle öğrenciye karşı cinsel taciz, fiziksel şiddet ve okul çalışanlarına yönelik fiziksel şiddet öne çıkmaktadır. Süngü (2013), okulda şiddete ilişkin yaptığı basın taramasında diğer kişilerin en çok fiziksel şiddet davranışı gerçekleştirdiği, bunun yanında psikolojik şiddet ve cinsel şiddeti de düşük seviyede meydana getirdiklerini ortaya koymuştur. Öğrenciye karşı cinsel taciz davranışı okulda olmasa da öğretmen ve okul yöneticilerinin dikkati ile ortaya çıkarılmaktadır. Okulların güvenliğini ve etkili bir öğrenme ortamını sağlamak için sadece okul içinde gerçekleşen davranışları dikkate almak yeterli değildir. Bunun yanında öğrenciye ve okul çalışanlarına yönelik tüm olumsuz davranışların da etkili bir biçimde yönetilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'de ulusal basında çıkan okullardaki istenmeyen davranış haberlerinde diğer ülkelere benzer biçimde fiziksel şiddet ve cinsel taciz haberlerinin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir. Bu davranışların faillerinin genellikle öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin olması, basını gerçekliğin tarafsız bir temsili olarak görebilen halk tarafından okulların güvenilmeyecek yerler olarak görülmesine yol açmaktadır. Okulların olumlu bir öğrenme öğretim ortamı olabilmesi, velilerin ve çevrenin desteğini gerektirir. Bu nedenle hem okullar basınıla etkili bir iletişim kurmalı hem de basın, okullarla ilgili haberlerde kapsamlı, doğru ve tarafsız bir şekilde bilgilendirme sorumluluğunu yerine getirmelidir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Eğitim kurumlarında görülen istenmeyen davranışlar, çok çeşitli türleri ve tarafları olması açısından karmaşık bir yapıya sahiptir. Medya, bu davranışları gerçek oranlarında yansıtmamakta ve bu yolla toplumda tehlikeli bir algı oluşturabilmektedir. Bu algıyı düzeltmenin yollarından birisi istenmeyen davranışlara ilişkin istatistiklerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl düzenli olarak yayınlanmasıdır.
- Okul kademesine göre, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki haberlerin daha fazla olmasından hareketle bu düzeydeki okulların güvenlik önlemlerini ve farkındalığı artırıcı çalışmalara yer vermeleri önerilmektedir.
- Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların sınıftaki istenmeyen davranışları azaltacağı düşünülmektedir. Okul bahçesinde güvenlik kameraları tarafından görülmeyen kör noktaların ortadan kaldırılması, güvenlik görevlisi istihdam etme ve bahçe nöbetlerinde dikkatli olunmasının okul bahçesi ve okul önlerindeki istenmeyen davranışları önleyeceği söylenebilir.
- Eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların öğrenci, öğretmen, yönetici, veli ve diğer kişiler tarafından gerçekleştirildiği göz önüne alındığında bu davranışların meydana gelmeden önce önlenmesi için okulun tüm katılımcılarının belirleyeceği etkili okul politikalarının ortaya konması ve uygulamaya geçirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında karşılaşılan istenmeyen davranışlara müdahale edilmesinde olayın üstü örtülmeden gerekli müdahalenin yapılabilmesi için eğitimde haklar ve sorumlulukları kapsayan hizmet içi eğitimlerin verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Bu çalışmada eğitim kurumlarında karşılaşılan istenmeyen davranışların basındaki yansımaları incelenmiştir. Ulaşılan sonuçlara göre, basında çıkan haberlerde öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin imajı genellikle olumsuzdur. Daha sonra yapılacak araştırmalar için, olumsuz haberlerin öğrenci ve eğitimcileri nasıl etkilediğinin ele alınması önerilmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar araştırma sürecini eşzamanlı yürütmüşlerdir. Dolayısıyla araştırmanın tüm aşamaları iki yazar tarafından beraber ve eşit oranda katkıda bulunularak hazırlanmıştır.

Çatışma Beyanı

Yazarlar potansiyel bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Kaynakça

AAUW, (2001). *Hostile hallways*. Washington, DC: American Association of University Women Educational Foundation.

- Akbaba-Altun, S. ve Kirkit, G. (2005). Okul yöneticilerinin basındaki imajı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 41(41), 25-46.
- Altheide, D. L. (1997). The news media, the problem frame, and the production of fear. *Sociological Quarterly*, 38, 646-668.
- Anderson, E. M. ve Levine, M. (1999). Concerns about allegations of child sexual abuse against teachers and the teaching environment. *Child Abuse & Neglect*, 23(8), 833-843.
- Arkadaş-Thibert, A., Ergin, E. ve Kor, İ. (2017). *Türkiye’de Çocuğa Karşı Şiddet Durum Raporu 2017*. Ankara: Çocuğa Karşı Şiddeti Önlemek için Ortaklık Ağı.
- Arnette, J. ve Walsleben, M. (1998). *Combating fear and restoring safety in schools* (NCJ- 167888). Washington, DC: Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.
- Astor, R. A. (1998). Moral reasoning about school violence: informational assumptions about harm within school subcontexts. *Educational Psychologist*, 33, 207-221.
- Astor, R. A., Meyer, H. A. ve Behre, W. J. (1999). Unowned places and times: Maps and interviews about violence in high schools. *American educational research journal*, 36(1), 3-42
- Astor, R. A., Guerra, N. ve Van Acker, R. (2010). How can we improve school safety research? *Educational researcher*, 39(1), 69-78.
- Atmaca, T. ve Öntaş, T. (2014). Velilerin öğretmenlere uyguladığı şiddete yönelik nitel bir araştırma. *Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction*, 2(1), 47.
- Bahçeşehir Üniversitesi. (2013). *Bahçeşehir Üniversitesi City Security Group okul güvenliği araştırması*. Eylül 2013.
- Baltacı, A. (2017). Eğitim örgütlerinde bilgi uçurma: Eğitim çalışanlarının bilgi uçurdukları kişi ve makamlar. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 57-85.
- Başar, H. (2005). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Benbenishty, R. ve Astor, R. A. (2005). *School violence in context culture, neighborhood, family, school, and gender*. London: Oxford Scholarship Online.
- Benefield, J. (2004). Teachers the new targets of schoolyard bullies? <https://www.ppta.org.nz/publication-library/document/96> adresinden alınmıştır.
- Blase, J. ve Blase, J. (2003). The phenomenology of principal mistreatment: Teachers’ perspectives. *Journal of Educational Administration*, 41(4), 367-422.
- Brookmeyer, K.A., Fanti, K.A. ve Henrich, C.C. (2006). Schools, parents, and youth violence: A multilevel, ecological analysis. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 35(4), 504-514.
- Bullock, C.F. (2007). Framing domestic violence fatalities: Coverage by Utah newspapers. *Women’s studies in communication*, 30(1): 34-63. doi: 10.1080 /07491409.2007. 1016 2504
- Bulut, S. (2008a). Okullarda görülen öğrenciden öğrenciye yönelik şiddet olaylarının bazı değişkenler açısından arşiv araştırması yöntemiyle incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 23-38.

- Bulut, S. (2008b). Öğretmenden öğrenciye yönelik olan fiziksel şiddet: Nicel bir araştırma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8(1), 105-118.
- Carlyle KE, Slater MD. ve Chakroff, JL. (2008). Newspaper coverage of intimate partner violence: skewing representations of risk. *Journal of Communication*, 58(1):168-186. doi: 10.1111/j.1460-2466.2007.00379.
- Casteel, C., Peek-Asa, C. ve Limbos, M.A. (2007). Predictors of nonfatal assault injury to public school teachers in Los Angeles City. *American Journal of Industrial Medicine*, 50, 932-939. doi: 10.1002/ajim.20520
- Cemaloğlu, N. (2007a). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile yıldırma arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 77-87.
- Cemaloğlu, N. (2007b). The exposure of primary school teachers to bullying: An analysis of various variables. *Social Behaviour and Personality*, 35(6), 789-802.
- Cemaloğlu, N. ve Ertürk, A. (2008). Öğretmen ve okul müdürlerinin maruz kaldıkları yıldırmanın yönü. *Bilig Dergisi*, 46, 67-86.
- Cemaloğlu, N. ve Akyürek, M. İ. (2017). Örgütlerde whistleblowing (bilgi uçurma). *Turkish Journal of Educational Studies*, 4(3), 123-142.
- Charles, C. M. (1996). *Building classroom management*, New York: Longman Publishes.
- Cheit, R. E. (2003). What hysteria? A systematic study of newspaper coverage of accused child molesters. *Child Abuse and Neglect*, 27, 607-623.
- Cornell, D. G. ve Mayer, M. J. (2010). Why do school order and safety matter?. *Educational Researcher*, 39(1), 7-15.
- Côté-Lussier, C. ve Fitzpatrick, C. (2016). Feelings of safety at school, socioemotional functioning, and classroom engagement. *Journal of Adolescent Health* 58(5): 543-550. doi:10.1016/j.jadohealth.2016.01.003.
- Curran, F. C., Viano, S. L. ve Fisher, B. W. (2017). Teacher victimization, turnover, and contextual factors promoting resilience. *Journal of School Violence*, 1-18.
- Çankaya, İ., Yücel, C., Tan, Ç. ve Demirkol, A. (2014). Lise müdürlerinin görüşlerine göre okul güvenliği açısından kampüs okulların önemi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 65-72.
- Çatay-Çalışkan, Z., Özgüle, M. ve Güldöker, Ç. (2016). *Çocuğun Şiddet Algısı Projesi Araştırma Sonucu Raporu*. İstanbul: Tarlaş Toplum Merkezi.
- Çubukçu, Z. ve Dönmez, A. (2014). Yazılı basına yansımaları ile okuldaki şiddet olaylarının incelenmesi. *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(1).
- Debarbieux, E. (2009). *Okulda şiddet* (çev. İ. Yerguz). İstanbul: İletişim.
- Devine, J. ve Cohen, J. (2007). *Making your school safe: Strategies to protect children and promote learning*. New York: Columbia University and Teachers College Press.
- De Wet, C. ve Jacobs, L. (2021). Workplace bullying, emotional abuse and harassment in schools. *Special Topics and Particular Occupations, Professions and Sectors*, 187-219.

- De Wet, C. (2014). Educators' understanding of workplace bullying. *South African Journal of Education*, 34(1), 1–16.
- Díaz-Vicario, A. ve Gairín Sallán, J. (2017). A comprehensive approach to managing school safety: case studies in Catalonia, Spain. *Educational Research*, 59(1), 89-106.
- Elma, C. (2014). Sınıf içi istenmeyen davranışlar ve yönetimi. T. Argon ve Ş. Sezgin Nartgün (Editör). *Sınıf Yönetimi* (s. 161-185). Ankara: Maya Akademi.
- Elrod, J. M. ve Rubin, R. H. (1993). Parental involvement in sexual abuse prevention education. *Child Abuse and Neglect*, 17, 527–538.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- Entman, R. M. (2004). *Projections of power: Framing news, public opinion, and U.S. foreign policy*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Erginer, F. (2007). *Ankara ili ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin aileleri tarafından istismarı ve ihmaline ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eroğul, N. (2010). *İlköğretim okullarında okul güvenliği (Edirne ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Ertürk, A. (2005). *Öğretmen ve okul yöneticilerin okul ortamında maruz kaldıkları yıldırma eylemleri (Ankara ili ilköğretim okulları örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Espelage, D. L., Hong, J. S., Rao, M. A. ve Low, S. (2013). Associations between peer victimization and academic performance. *Theory into Practice*, 52(4), 233–240.
- Fatum, W. R. ve Hoyle, J. C. (1996). Is it violence? School violence from the student perspective: trends and interventions. *The School Counselor*, 44, 28-35.
- Fry, D., Fang, X., Elliott, S., Casey, T., Zheng, X., Li, J., Florian, L. ve McCluskey, G. (2018), "The relationships between violence in childhood and educational outcomes: a global systematic review and Meta-analysis", *Child Abuse and Neglect*, Vol. 75, pp. 6-28.
- Gerberich, S.G., Nachreiner, N.M., Ryan, A.D., Church, T.R., McGovern, P.M., Geisser, M.S. ve Pinder, E.D. (2014). Case-control study of student-perpetrated physical violence against educators. *Annals of Epidemiology*, 24, 325-332.
- Girmen, P., Kaya, M. F. ve Kılıç, Z. (2018). Violence at primary schools and its reflections on the press and the visual media in Turkey. *International Journal of Research in Education and Science*, 4(2), 703-713.
- Goldstein, S.E., Young, A. ve Boyd, C. (2008). Relational Aggression at School: Associations with school safety and social climate. *Journal of Youth & Adolescence*, 37, 641–654.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hall, K. (2017). *Teachers' perceptions of student violence in public schools: A Qualitative phenomenological study*. Unpublished doctoral dissertation, University of Phoenix

- Hebenton, B., Jou, S. ve Chang, L. Y. (2016). *Palgrave advances in criminology and criminal justice in Asia*. Palgrave Macmillan.
- Hove T, Paek H, Isaacson T. ve Cole, R.T. (2013). Newspaper portrayals of child abuse: Frequency of coverage and frames of the issue. *Mass Communication and Society* 16(1): 89–108.
- Hubert, A. ve Veldhoven, M. (2001). Risk sectors for undesirable behavior and mobbing. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 10(4), 415–424
- Humphreys, T. (2002). *Disiplin nedir? Ne değildir?* (Çev. B. Çelik). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Jacobs, L. (2014). Framing of school violence in the South African printed media—(mis) information to the public. *South African Journal of Education*, 34(1).
- JeeHae, H. (2013). School shootings in the US public schools: Analysis through the eyes of an educator. *Review of Higher Education & Self-Learning*, 6(22), 88-119.
- Kahveci, H., ve Paksoy, A. F. (2019). Ulusal Gazetelerin Haber Metinlerinde Öğretmen Temsili. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 56-74.
- Karaman-Kepenekçi, Y. ve Taşkın, P. (2019). *Eğitim hukuku*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Karaman-Kepenekçi, Y. ve Taşkın, P. (2016). *Velayet hakkının kullanılmasında okula yansıyan sorunlara ilişkin okul müdürlerinin görüşleri*. 3. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunuldu, Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Karaman-Kepenekçi, Y. ve Özcan, A.Y. (2001, 29-30 Mart). *Okullarda çocuk suçluluğunun önlenmesi*. I. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu'nda sunuldu, Ankara
- Katz, C., Glucklich, T. ve Piller, S. (2019). Child maltreatment in the media: Analyses of media coverage and reader comments on child maltreatment in Israel. *Child abuse review*, 28(2), 127-138.
- Kayabaşı, Y. ve Cemaloğlu, N. (2007). Öğretmenlerin sınıflarında kullandıkları disiplin modellerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 149-170.
- Kearney, P., Plax, T.G., Hays, E.R. ve Ivey, M.J. (1991) College teacher misbehaviors: What students don't like about what teachers say and do. *Communication Quarterly*, 39, 309–324.
- Kendall-Tackett, K. A., Williams, L. M. ve Finkelhor, D. (1993). Impact of sexual abuse on children: A review and synthesis of recent empirical studies. *Psychological Bulletin*, 113, 164–180.
- Khoury-Kassabri, M. (2006). Student victimization by educational staff in Israel. *Child Abuse & Neglect*, 30(6), 691–707.
- Kibriya, S. ve Jones, G. (2020). The impact of a safe learning environment in schools on students' learning outcomes: evidence from Tanzania. *Quality Assurance in Education*, 29(1), 15-28.
- Kirkit, G. (2004). *Eğitim Yöneticilerinin Basındaki Görünümü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, A.İ.B.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu

- Knoll, J. (2010). Teacher sexual misconduct: grooming patterns and female offenders, *Journal of Child Sexual Abuse*, 19(4), 371-386, DOI:10.1080/10538712.2010.495047
- Köker, İ. (2018, 11 Nisan). *Türk basınında son 40 yılın en önemli el değiştirmeleri*. BBC News. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43724656>
- Kupchik, A. ve Bracy, N. L. (2009). The news media on school crime and violence: Constructing dangerousness and fueling fear. *Youth violence and juvenile justice*, 7(2), 136-155.
- Kuru-Çetin, S. ve Demirkasımoğlu, N. (2015). Öğretmen ve yöneticilerin etik ve etik dışı davranışlarının basına yansımaları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (34), 95-110.
- Lacey, A. ve Cornell, D. G. (2016). School administrator assessments of bullying and state-mandated testing. *Journal of School Violence*, 15, 189-212. doi: 10.1080/15388220.2014.971362
- Lacoe, J. (2020). Too scared to learn? The academic consequences of feeling unsafe in the classroom. *Urban Education*, 55(10), 1385-1418
- Lewis, R. ve Riley, P. (2009) Teacher misbehaviour, in: L.J. Saha & A.G. Dworkin (Eds) *International handbook of research on teachers and teaching*, Springer international handbooks of education, Vol. 21 (London, Springer), 417-431.
- Lockwood, D. (1997). *Violence among middle school and high school students: Analysis and implications for prevention*. US Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.
- Lonne, R. ve Parton, N. (2014). Portrayals of child abuse scandals in the media in Australia and England: Impacts on practice, policy, and systems: Most media coverage distorts the public understandings of the nature of child maltreatment. *Child abuse and neglect*, 38(5), 822-836.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality*. Harper and Row, Publishers Inc.: New York, NY
- McCarthy, J. (2015). *Three in 10 U.S. parents worry about child's safety at School*. Gallup.com.
- McEvoy, A. (2005, September). Teachers who bully students: Patterns and policy implications. In *Hamilton fish institute's persistently safe schools conference*.
- MEB EARGED. (2009). *Okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlerin belirlenmesi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mejia, P., Cheyne, A. ve Dorfman, L. (2012). News coverage of child sexual abuse and prevention, 2007-2009. *Journal of child sexual abuse*, 21(4), 470-487.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (çev. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel.
- Meyer, H. A., Astor, R. A. ve Behre, W. J. (2002). Teachers' reasoning about school violence: The role of gender and location. *Contemporary Educational Psychology*, 27(4), 499-528.
- Miles, M. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA:Sage.

- National Institute of Education & US Department of Health, Education and Welfare. (1978). *Violent schools-safe schools: The safe school study report to Congress No. 1.*, US Government Printing Office.
- Ögel, K., Tarı, I. ve Eke, C. Y. (2006). *Okullarda suç ve şiddeti önleme*. Yeniden Yayınları, No:17
- Page, D. (2014). Managing serious teacher misbehaviour. *School Leadership & Management*, 34(3), 269-283.
- Piaget, J. (1936). *The origins of intelligence in children*. International Universities Press, New York. 1952
- Polat, H. ve Ünişen, A. (2016). An analysis of teacher news in Turkish printed media within the context of teachers' image. *Cogent Education*, 3(1), 1179614.
- Rhineberger-Dunn, G. M. (2013). Myth versus reality: Comparing the depiction of juvenile delinquency in metropolitan newspapers with arrest data. *Sociological Inquiry*, 83(3), 473-497.
- Riley, D., Duncan, D. J. ve Edwards, J. (2011). Staff bullying in Australian schools. *Journal of Educational Administration*.
- Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sample, L. L. ve Kadleck, C. (2008). Sex offender laws: Legislators' accounts of the need for policy. *Criminal Justice Policy Review*, 19(1), 40-62.
- Sava, F. (2001) Causes and effects of teacher conflict-inducing attitudes towards pupils: A path analysis model, *Teaching and Teacher Education*, 18(8), 1007-1021.
- Sotirovic, M. (2003). How individuals explain social problems: The influences of media use *Journal of Communication*, 53, 122-137.
- Spinazzola, J., Ford, J. D., Zucker, M., van der Kolk, B. A., Silva, S., Smith, S. F. ve ark. (2005). Survey evaluates complex trauma exposure, outcome, and intervention among children and adolescents. *Psychiatric Annals*, 35, 433-439
- Stein, N. (1995). Sexual harassment in school: The public performance of gendered violence. *Harvard Educational Review*, 65 (2), 145-162.
- Straus, M. A., Hamby, S. L., Finkelhor, D., Moore, D. W. ve Runyan, D. (1998). Identification of child maltreatment with the parent-conflict tactics scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17, 283-316.
- Süngü, H. (2013). Ulusal basında okullarda şiddete ilişkin haberlerin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 89-106.
- Süngü, H. (2015). Teacher victimization in Turkey: A review of the news on violence against teachers. *The Anthropologist*, 20(3), 694-706.
- Tiesman, H., Konda, S., Hendricks, S., Mercer, D. ve Amandus, H. (2013). Workplace violence among Pennsylvania education workers: Differences among occupations. *Journal of Safety Research*, 44, 65-71.

- TÜİK, Adalet İstatistikleri, (2014-2016). Cinsel Suç Mağduru Olarak Güvenlik Birimine Getirilen Erkek Çocuk İstatistikleri, 2014-2016
<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=98&locale=tr> adresinden alındı.
- TÜİK, Adalet İstatistikleri, (2014-2016). Cinsel Suç Mağduru Olarak Güvenlik Birimine Getirilen Kız Çocuk İstatistikleri, 2014-2016
<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=98&locale=tr> adresinden alındı.
- Türk, H. (2016). *İlkokullarda görev yapan idarecilerin ve rehber öğretmenlerin cinsel tacizlere yönelik tutumları, farkındalıkları, deneyimleri ve uygulamaları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun
- Vardi, Y. ve Weitz, E. (2004). *Misbehaviour in organizations*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Walsh, K. M., Farrell, A. M., Schweitzer, R. ve Bridgstock, R. S. (2005). *Critical factors in teachers' detecting and reporting child abuse and neglect: Implications for practice. Final report prepared for the Abused Child Trust*. Queensland University of Technology.
- Whitted, K. S. ve Dupper, D. R. (2008). Do teachers bully students? *Education and Urban Society*, 40(3), 329-341. doi: 10.1177/0013124507304487
- Yablon, Y. B. (2020). Students' willingness to seek help from school staff when coping with parental maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 103, 104443.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüce, F. ve Çoban, A. (2019). Eğitim ile ilgili yazılar açısından ulusal basının değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(15), 1-15.
- Zhang, A., Wang, K., Zhang, J. ve Oudekerk, B. A. (2019). *Indicators of school crime and safety: 2018*. NCES 2019-047/NCJ 252571. National Center for Education Statistics.